

Miljöprövningsdelegationen
Länsstyrelsen i Dalarnas län

Yttrande angående behov av komplettering av ansökan om tillstånd till vindkraftspark Trollugnsberget

Länsstyrelsen har av miljöprövningsdelegationen getts möjlighet att lämna synpunkter angående behov av komplettering av en ansökan om tillstånd enligt 9 kap miljöbalken. Ansökan gäller uppförande och drift av vindkraftspark Trollugnsberget i Smedjebackens kommun, Dalarnas län. Sökande vill uppföra 30 vindkraftsverk med en totalhöjd om 295 meter.

Yttrande avseende kompletteringsbehov

För att kunna bedöma tillåtligheten behöver ansökan kompletteras, det gäller framförallt artskyddsfrågor.

Flyttmån

1. Länsstyrelsen anser att konsekvensutredningen avseende ljud, skugga och landskapsbild behöver utvecklas om en längre flyttmån jämfört med vad som normalt föreskrivs i tillstånd ska kunna bedömas. Vidare anser Länsstyrelsen att påverkan på riksintresset Norns bruk behöver ingå i de bedömningarna avseende påverkan på landskapsbild.

Sökande yrkar om en flyttmån på 200 meters radie från respektive turbinposition enligt bilaga A1. Länsstyrelsen konstaterar att det är en längre flyttmån jämfört med vad som normalt föreskrivs i tillstånd, se exempelvis Mark- och miljööverdomstolens dom M 6860–17 (2019-09-04).

Kulturmiljö

2. Det saknas en arkeologisk utredning som föregåtts av en provning enligt 2 kap i kulturmiljölagen, även utan fältinventering saknas delar i ansökans kulturmiljöanalys för att Länsstyrelsen ska kunna bedöma den som komplett. Exempelvis saknas genomgång av lokal litteratur. Länsstyrelsen anser att en arkeologisk utredning behöver upprättas och att en begäran om utredning ska ställas till Länsstyrelsen för att dess inriktning,

omfattning och kvalitet ska motsvara de krav som Länsstyrelsen ställer.

Inom området finns ett antal lämningar registrerade i kulturmiljöregistret och även potentiella lämningar enligt kulturmiljöanalysen. De registrerade lämningarna behöver kontrolleras beträffande lägesbestämning och utbredning. Potentiella lämningar behöver bekräftas i fält (kan göras i ett senare skede, innan anläggningsarbeten påbörjas). Området behöver även fältinventeras efter bland annat stenåldersboplatser, samiska lämningar och andra lämningar som i nuläget inte är kända.

3. Riksintresset del av vägen Vikmanshyttan-Larsbo korsas av en befintlig väg som förbinder de två planerade vindkraftsområdena. Den befintliga vägen kommer att förstärkas och ett internt elnät kommer att installeras. I miljökonsekvensbeskrivningen anges att det kommer göras så sömlöst som omständigheterna medger och att samma utformning som kulturvägen kommer ges om det är möjligt.

Länsstyrelsen anser att det tydligare behöver framgå vad sökande avser med sömlöst och vilka hänsyn som tas för att minimera påverkan på riksintresset, dvs att exempel på skyddsåtgärder anges och hur påverkan fysiskt kommer att se ut.

Fladdermöss

4. Länsstyrelsen anser att ansökan behöver kompletteras med inventering av fladdermöss i det östra delområdet, där vindkraftverk nr 25–30 planeras. För att täcka in både migrations- och kolonitid behöver inventeringen utföras med autoboxar under augusti till mitten av september, i likhet med den inventeringen som genomförts i det västra delområdet. Dock önskar Länsstyrelsen en högre täthet mellan boxarna. Desto längre period som inventeras desto större chans att samla in tillräcklig information.

I den inventering som bolaget genomfört under 10 nätter var majoriteten (80%) av nätterna kallare än +10 grader. Det är en temperatur där fladdermössens aktivitet är lägre. Inventering har bara skett i det västra delområdet och ingen inventering i det östra delområdet. Det saknas tillräckligt underlag gällande fladdermöss för att eventuell påverkan ska kunna bedömas. Sökanden anser att den östra delen inte behöver inventeras då fladdermöss med lätthet rör sig tiotals kvadratkilometer. Att de

kan röra sig sådana avstånd betyder dock inte att de nödvändigtvis gör det.

Alla fladdermöss är skyddade enligt 4 § artskyddsförordningen, vilket innebär att det är förbjudet att avsiktligt störa djur särskilt under djurens parnings- uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats.

Fåglar

5. Länsstyrelsen vill framföra att bilagd fågelinventering och dess redovisning av uppgifter från artportalen saknar information om ett antal arter som finns i artportalen, det gäller exempelvis smålom och [REDACTED]. Bolaget bör se över denna redovisning i sin helhet.
6. Det har gjorts bedömningar (under rubriken "Bedömning") för olika fågelarter i fågelinventeringen. Det saknas dock bedömningar för kungsörn, havsörn och fiskgjuse som det har gjorts riktade inventeringar av. Länsstyrelsen anser att bolaget behöver komplettera med det.
7. Länsstyrelsen anser att ansökan behöver kompletteras med karta som visar projektlayout och skyddsavstånd/restriktionsområden för samtliga fågelarter där hänsyn i form av skyddsavstånd behöver tas.
8. Länsstyrelsen anser att bolaget behöver genomföra en ny inventering av smålommens flygvägar [REDACTED], detta för att eventuellt kunna utesluta att de flyger över projektområdet [REDACTED].

Smålom är en art som är rödlistad som nära hotad (NT) och är skyddad enligt 4 § artskyddsförordningen. Smålom är mycket känsliga för störningar under häckningen och flyger i samma höjd som vindkraftverkens vingar. Det har kommit in yttranden om att smålom [REDACTED]

[REDACTED] Enligt artportalen finns också ett antal observationer om [REDACTED] i området runt projektområdet. Det har även rapporterats om [REDACTED]

[REDACTED] Ingen häckning är rapporterad i artportalen i projektområdet för Trollugnsberget men däremot [REDACTED] projektområdet. Sammantaget kan det betyda att

smålommen behöver [REDACTED]
[REDACTED]

Smålommen föredrar siklöja som föda och den arten finns inte i Stora Norn enligt Länsstyrelsens rapport: Fiskar i Dalarna – förekomst och utbredning, 2016. Siklöja finns däremot i Barken drygt en mil bort. Smålommen kan flyga över en mil för att fiska varför det inte är konstigt om den skulle flyga den här sträckan för att hämta föda. Flera vetenskapliga undersökningar har genomförts som konstaterar att smålom kan flyga mer än 1 mil för att fiska.

Smålom använder inte alltid samma häckningssjöar utan alternerar mellan olika. Det betyder att de häckningar som noterats i artportalen tidigare år men där inventerarna inte hittat något det året de var ute mycket väl kan hysa smålom nästa år eller året därefter. Av den anledningen anser Länsstyrelsen att det är viktigt att Vindvals syntesrapport om Vindkraftens påverkan på fåglar och fladdermöss följer de rekommendationer som anges om att häckningsvatten ska bedömas vara vatten där lommar häckat vid något tillfälle de senaste tio åren.

9. Länsstyrelsen anser att ansökan behöver kompletteras med en inventering av berguv.

[REDACTED]. [REDACTED] har senare gjorts av andra ornitologer som inte återfann arten. Dock är området där den noterats ett passande område för berguv att häcka inom varför en kompletterande inventering av berguv bör göras. Länsstyrelsen noterar även att det finns namn på berg m.m. som har Uv i namnet vilket tyder på att det tidigare kan ha funnits berguvar i området. Länsstyrelsen angav redan i samrådsyttrande att berguv var en av de arter som behöver redovisas i påverkansområdet.

10. Enligt länsstyrelsens samrådsyttrande ”ska fågelinventeringen vara tillräckligt omfattande för att kunna konstatera om arterna häckar i området eller ej. Inventeringen ska också kunna ge underlag till en bedömning om området är en sträcklokal eller inte och det är viktigt att kartlägga fåglars flygaktivitet i området.”

Bolaget har utfört inventering av kungsörn och havsörn med den omfattning som krävs enligt praxis. Inventerare har varit ute under totalt tolv inventeringsdagar fördelat på tre år, dock är det

bara klart väder under fem av inventeringsdagarna och friska vindar (>8 m/s) under tre dagar.

Länsstyrelsen ställer sig vidare undrande till hur bolaget hävdar att de inventerat havsörnens spelflykt när den arten inte spelflyger på samma sätt som kungsörnen gör. De uppvisar ett liknande beteende men det är inte spelflykt.

Länsstyrelsen anser att de resultat som presenteras i ansökan är osäkra och att de vuxna individer som observerats i ansökan tillsammans med det yttrande som Dalarnas Ornitologiska förening lämnat in i ärendet kan tyda [REDACTED]

Avslutningsvis anser Länsstyrelsen att myndighetens krav enligt samrådsyttrandet inte har uppnåtts och att miljöprövningsdelegationen bör överväga om att förelägga om ytterligare en inventering. Om det genomförs önskar Länsstyrelsen att metodiken stäms av med myndighetens naturskyddsenshet före genomförandet.

11. Länsstyrelsen anser att bolagets kunskap om lappuggla i området behöver redovisas i ansökan och där [REDACTED] lappugglans förekomst och dess födosöksområden ingår. Ansökan bör även kompletteras med en redovisning av [REDACTED]

I ansökan nämns inte mer än att arten finns [REDACTED] projektområdet men att anpassningar har gjorts utifrån dess förekomst. För att kunna göra en bedömning av bolagets hänsynstaganden anser Länsstyrelsen att bolagets kunskapsunderlag behöver redovisas i ansökan.

12. Länsstyrelsen anser att ansökan behöver kompletteras med en utredning om tretåig hackspett häckar i området och vidta skyddsåtgärder om så är fallet. Har det konstaterats fler spår av tretåig hackspett i området och utgör befintliga skyddsåtgärder tillräcklig hänsyn för arten?

Enligt naturvärdesinventeringen finns tretåig hackspett i område 1. Hackade träd har setts vid inventeringen. Den tretåiga hackspetten är rödlistad som nära hotad då dess habitat (död ved av lämplig kvalitet) har minskat. Eftersom det är en vild fågel är den även skyddad enligt 4 § artskyddsförordningen. Arten har inte rapporterats i den bilagda fågelinventeringen.

Naturvärdesinventering

13. Då tidpunkten för genomförd inventering är senhöst anser Länsstyrelsen att bolaget behöver bedöma om någon av de områden som inte fått klass 1 och 2 kan hysa sådana arter som är svåra att hitta under senhösten. Om bolaget bedömer att det kan finnas sådana platser bör dessa kompletteras med fältbesök under växtsäsong, maj-juli.

Naturvärdesinventeringen är utförd enligt svensk standard, men sent på säsongen, 16–19 november 2021 respektive 19–21 oktober 2022. Ingen inventering har gjorts under själva växtsäsongen varför vissa arter kan ha varit svåra att hitta så pass sent på senhösten. Bolaget har i ansökan angett att naturvärdesobjekt med klass 1 och 2 helt kommer att undvikas från anläggningsåtgärder, vilket är bra.

Strandskydd

14. Länsstyrelsen anser att ansökan behöver kompletteras med en utförligare beskrivning av vilka områden inom projektområdet som omfattas av strandskydd, redovisningen bör innehålla kartmaterial med projektlayout.
15. Sökande redovisar restriktionsområden vid anläggningsarbeten närmare än 30 meter från vattendrag och 50 meter från sjöar. Länsstyrelsen anser här att strandskyddat område i första hand bör undvikas och undrar hur hänsyn tas till det när sökandens restriktionskarta redan minskat ned alla områden som omfattas av strandskydd? Länsstyrelsen anser att resonemangen kring detta bör utvecklas.

Skugga

16. Länsstyrelsen anser att miljökonsekvensbeskrivningen bör kompletteras avseende bedömning av beräknad skuggtid per dag vid störningskänslig bebyggelse, samt vilka skyddsåtgärder som planeras.

Som sökanden skriver ska enligt praxis den faktiska (verkliga) skuggtiden inte överstiga åtta timmar per år eller som långt 30 minuter om dagen vid störningskänslig bebyggelse

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av enhetschef Stefan Tansbo med miljöhandläggare Mirja Lif som föredragande. Medverkat har även naturvårdshandläggare Carina Nordlander, antikvarie Anna Hagland och Olle Lind, arkeolog Britt-Marie Hägerman samt planarkitekt Isak Jakobsson.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter